

Стиль життя та візія майбутнього у студентській спільноті

Богдан Марченко

*магістрант кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: marchenkob.s@krok.edu.ua*

Ольга Васильченко

*доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: olgaVM@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-2502-8072*

Актуальність дослідження зумовлена двома важливими проблемами.

Перше, сучасні студенти стикаються з унікальними викликами та можливостями, спричиненими зміною соціокультурного, економічного та політичного середовища. Вони активно адаптуються до нових реалій і шукають свої шляхи розвитку.

Друге, війна в Україні та її наслідки, такі як внутрішні переміщення, економічні труднощі і психологічний стрес, впливають на спосіб життя та плани майбутньої кар'єри студентів. Вони вимушені робити важливі життєві вибори в умовах невизначеності.

Мета дослідження полягає в аналізі та розумінні зв'язку між стилем життя студентів і їх уявленнями про майбутнє.

Предмет дослідження – зв'язок між стилем життя студентів і їх уявленнями про майбутнє.

Об'єкт дослідження – стиль життя як психосоціальний феномен.

Для емпіричного дослідження було використано психодіагностичний інструментарій: власне створена анкета на визначення загального психологічного стану респондентів вибірки; методика «індекс життєвого стилю» Р. Плутчіка для діагностування механізмів психологічного захисту; методика «ОТеЦ» І. Сеніна для визначення термінальних цінностей; біографічна методика «лінія життя» А. Кроніка для діагностування образів майбутнього у студентів; опитувальник «життєві завдання особистості» Т. Титаренко для розмежування емоційної та когнітивної структур самопрогнозування за власною постановкою життєвих завдань сучасних студентів, крізь призму життєвого стилю.

Образ майбутнього - це модель, яка емоційно та пізнавально налаштовує особу на багаторічну перспективу та основні цінності, визначаючи напрямок особистісного розвитку у майбутньому та значення досвіду в сучасності. Не лише сьогодні формує майбутнє, а й уявлення про майбутнє впливають на поведінку й переживання особистості в поточний момент [1;2].

Життєвий стиль впливає на те, як особистість ставить перед собою та реалізує свої життєві завдання. Особливий стиль життя може визначати, наскільки легко або важко людині досягати своїх цілей. З іншого боку, життєві завдання впливають на життєвий стиль, можуть формувати або змінювати стиль

життя особистості [3].

Життєві завдання - це енергетично інтенсивні та цілеспрямовані наративи про майбутнє, які формуються при завершенні конкретного етапу життя з метою адаптації до наступного етапу. Ці завдання включають у себе пошуки нового смислу та якісного наповнення життєвого процесу [4].

Коли особистість визначає свої життєві завдання, вона враховує свої уявлення про майбутнє, що включає в себе плани, сподівання та цілі. Ці уявлення про майбутнє надихають формування життєвого стилю, оскільки людина спрямовує свої дії та рішення на досягнення цих цілей. У свою чергу, життєвий стиль впливає на спосіб, яким особистість бачить своє майбутнє, оскільки обрані стратегії та підходи відображаються у виконанні життєвих завдань та досягненні уявлених цілей.

Аналіз отриманих результатів за анкетною показав, що велике значення приділяється цінностям, саморозвитку та самореалізації. Це свідчить про бажання досягати власного зросту, реалізовувати себе у різних сферах життя та максимально розкривати свій потенціал.

За результатами методики «ІЖС» Р. Плутчика, виявлено слабку асоціацію між високими та низькими показниками їх цінностей та цілей. Отримані коефіцієнти Фі (ϕ) (відповідно 0.221 проєкція, 0.161 раціоналізація, 0.164 компенсація та 0.156 гіперкомпенсація) вказують на відсутність сильних зв'язків між цими аспектами стилю життя студентів. Це свідчить про варіативність у сприйнятті цінностей та унікальність індивідуальних підходів до досягнення цілей.

Методика «ОтеЦ» І. Сеніна підтвердила активний інтерес студентів до професійного розвитку та освіти, що стало найвищим пріоритетом серед різних категорій. Також було зафіксовано значення освіти та особистісного зростання.

Аналіз методики «ЖЗО» Т. Титаренко підкреслив, що сучасні студенти мають різноманітність у визначенні та досягненні життєвих завдань, відображаючи їхні прагнення, цілі та упевненість у досягненні результатів.

Проективна біографічна методика «лінія життя» А. Кроніка показала вплив як позитивних, так і негативних подій на сприйняття життя та уявлення про майбутнє. Ці результати відображають велику значущість подій у формуванні образу майбутнього.

Узагальнюючи, встановлено, що взаємозв'язок між стилем життя, типологізацією життєвих завдань та прогнозуванням майбутнього відображається через їх психологічні характеристики та сприйняття світу.

Для багатьох студентів основна частина образу майбутнього - це успішна кар'єра у вибраній галузі. Вони мають чіткі плани стосовно свого професійного розвитку, можуть мріяти про певні посади, компанії або галузі, де б хотіли працювати.

Список використаних джерел

1. Хоменко І, Васильченко О. *Образ та уявлення про майбутнє у молоді. Юнгіанське консультування: теорія і практика: тези доповідей IV Міжнародної наукової онлайн-конференції (Київ, 5-6 червня 2021 р.).* - Київ: Університет "КРОК", 2021 - <https://conf.krok.edu.ua/YUK/YUK2021/paper/view/651>.
2. Васильченко О. *Образ Я і уявлення про майбутнє у молоді. Вчені записки Університету "КРОК".* - 2022. - № 3(67). - С. 147-152.
3. Васильченко О. *Стиль життя: соціально-психологічний підхід. Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: тези доповідей II Міжнародної конференції (Київ, 20 листопада 2020 р.).* - К.: Університет "КРОК", 2020. - С. 178-180.
4. Титаренко Т. *Як будувати власне майбутнє: життєві завдання особистості. Наук. Моногр: Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології.* – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012, с. 7.